

Společně se učit – společně žít

Sborník metodických materiálů

*Dotační program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a
multikulturní výchovy v roce 2014 (č.j. MŠMT – 33220/2013)
Číslo rozhodnutí : MŠMT – 4517/2014*

2.díl

„ Jiný kraj, jiný mrav „ (Masajové a přírodní národy Afriky)

Realizace projektu byly podpořena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2014“.

Obsah

Projektová aktivita - název	strana
Průběh projektového dne	3
Masajové – stručná charakteristika	4
Masajové - obydlí	7
Masajové - dobytek	9
Masajové – oblečení a strava	10
Masajové – mladí válečníci	11
Průběh projektového dne – Přírodní národy Afriky	12
Přírodní národy Afriky - strava	13
Přírodní národy Afriky – slon africký	15
Přírodní národy Afriky - pytláčení	17
Přírodní národy Afriky - Tuaregové	19
Přírodní národy Afriky - Pygmejové	20
Přírodní národy Afriky - Sanové	21
Přírodní národy Afriky – výtvarné zpracování – Africké masky	22

PRŮBĚH PROJEKTOVÉHO DNE

„ Masajové „

1. VYUČOVACÍ HODINA

- o Různé formy pozdravů (multikulturní výchova) – viz pracovní list
- o Některé odlišnosti a zvláštnosti chování v různých zemích

2. VYUČOVACÍ HODINA

- o Teoretická výuky dle metodiky

3. VYUČOVACÍ HODINA

- o Příprava projektového výstupu různými formami :
 - a) **třída tvoří jeden společný výstup** velkého formátu, který bude charakterizovat danou zemi
 - b) **každý žák pracuje na svém výstupu ve formátu A4-A3 .**
Lze využít pracovního listu s jednotlivými hesly, včetně lepených nebo kreslených obrázků doplněných textem
- o **žáci zpracují projektový výstup na PC s využitím poznatků v Internetu**

4. VYUČOVACÍ HODINA

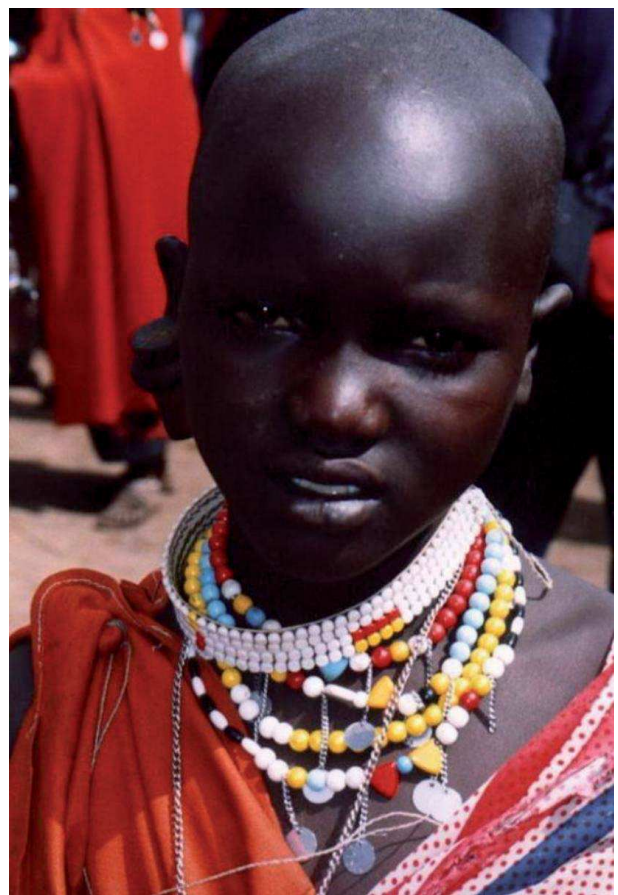
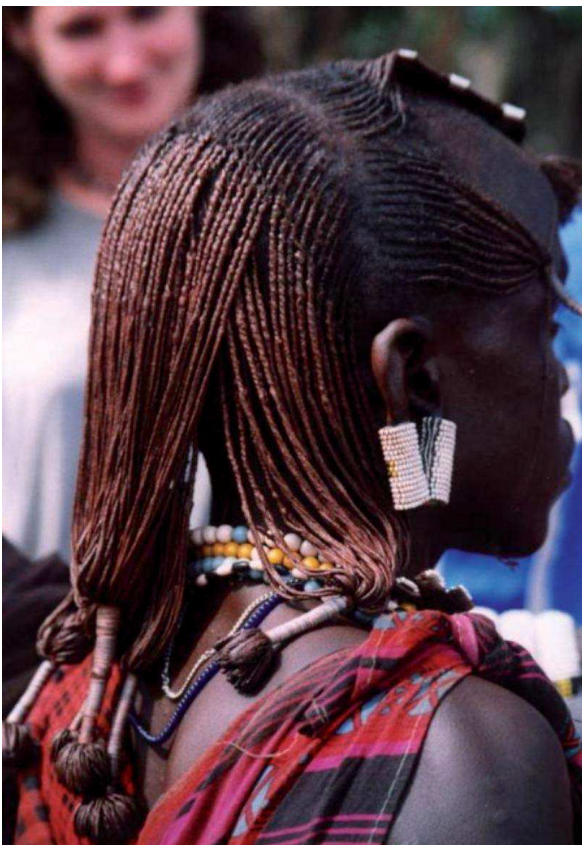
- o **Výtvarné zpracování tématu** (Lze využít přiložených návodů)
- o Fotodokumentace, umístění na panel nebo ve třídě.
- o Kdo zpracovává projektový výstup na PC (pracuje na PC 2.vyuč.hodiny)
nemusí využít výtvarné zpracování.

MASAJOVÉ

- Masajové jsou poměrně velký národ (140 tisíc) žijící na rozsáhlém území rovníkové Afriky, na hranicích států Keni a Tanzanie.
- Masajové nemají žádné náčelníky ani krále, v každé vesnici je stařešina nebo medicínman, a oproti většině jiných přírodních národů věří v jediného boha.
- Podle tradice jim Enkai (Bůh) seslal jejich krávy, když se obloha a země rozdělily. Krávy jsou jeho dědictvím a celý život se tedy točí okolo nich, to ony jim dávají veškerou výživu.
- Největší obětí, jakou mohou Bohu nabídnout, je porážka býka během dlouhého a komplikovaného obřadu.
- Kráva je spojena s trávou a tráva se zemí. Tyto dvě věci jsou posvátné a zasluhují největší respekt. Je pod důstojnost Masaje porušit zem – proto ji ani neobdělává. Pokud by to udělali, cítili by se vinni.
- Masajové tuto tradici neporušují, a než by pohřbili své mrtvé, raději zanechávají mrtvoly divokým zvířatům.
- Země je posvátná do té míry, že v ní ani nekopou studnu na vodu, aby tímto konáním zemi neurazili.

OBYDLÍ

- Masajové bydlí ve vesnicích, označovaných jako **boma**. Masajská boma má stejný, staletými prověřený kulovitý půdorys. Chatrče postavené z bahna a usušené sluncem jsou obehnány hutným "plotem" z větví, který tvoří vnější kruh vesnice.
- V tomto plotě je jeden velký vchod, připomínající dřevěnou slavobránu a maličké průchody podle počtu rodin ve vesnici. Ohrada chrání obyvatele před divokou zvěří – lvy, levharty, hyenami a šakaly. Uvnitř vesnice je další široká kruhová ohrada, do níž jsou na noc přiháněna stáda a která tvoří jádro vesnice.
- Chatrče staví výhradně ženy a to původní [technologií](#). Materiál obstará [příroda](#). Kostru chatrče tvoří dřevěné tyče upevněné v zemi protkané tyčemi drobnějšími. Na nich se připlácá směs bahna, trávy, moči, hnoje a popela, to vše vysuší slunce.
- Chatrč je poměrně malá, průměrně 3x5 m a výškou nepřesáhne 1,5 metru – dospělý muž se v ní nepostaví. Uvnitř můžeme naléznout domácí kuchyni, je zde sklad potravin a rodinného majetku. Masajové tady spí i jedí, jsou tu i malá zvířata. Uprostřed se nachází ohniště, ačkoli v chatrči není ani komín či okna. Vchod vede do chatrče nepřímo – což je jakési bezpečnostní opatření proti nezvaným nočním návštěvám a přes noc se ještě zakrývá různými látkami a klacky. Chatrč zajišťuje nejen chlad, ale uvnitř nenajdeme dokonce ani mouchy.
- Chatrč nemá žádná okna nebo komíny, trocha čerstvého vzduchu prochází stěnami a vchodem, který je v noci zakryt kůžemi, látkami a klacky. Vnitřek chýše (ostatně stejně jako každý Masaj) je výrazně cítit kouřem – ne štiplavým, ale vzduch je jakoby uzený.
- Zakouřené chýše jsou malinké a spí tu zároveň několik lidí těsně vedle sebe. Jako postel slouží prашná země, pokrytá vydělanou kravskou kůží.

DOBYTEK

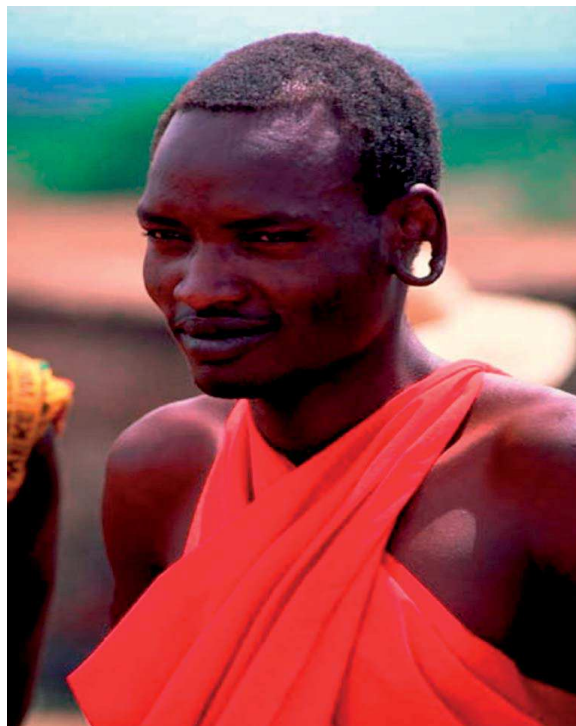
- Během dne je těžké ve vesnici potkat muže – ti pasou krávy či "hlídají vesnici", jak sami nazývají celodenní lelkování. Ženy se starají o děti, o jídlo a o vodu, je-li nějaká. Ovšem na suchých afrických savanách je to s vodou na pováženou, proto se Masajové velice málo myjí.
- Vodu zpravidla ani nepijí, jejich základním nápojem je směs krve a mléka – saroi, obojí z krav či koz. Aby Masajové získali krev, nařezávají živým zvířatům krční tepny a "pouští jim žilou". Na každé zvíře prý dojde tak jednou za čtyři dny. Protože Masajové ani nic nepěstují, jejich potravou je maso z vlastních stád.

OBLEČENÍ A STRAVA

- Oblečení Masaje se liší podle věku, pohlaví a místa. Nosí jednoduché sandály dnes vyráběné z plastu nebo pneumatik. Kolem ramene si zavěšují kus bavlněné látky, většinou červené nebo modré barvy, převažují kostkované nebo pruhované vzory. Dříve nosili ovčí nebo telecí kůží.
- Ženy i muži zdobí svá těla různými malbami. Nosí různé šperky – korálky, dřevěné náramky, typické jsou vytahané uši od zavěšených ozdob. Dlouhé vlasy nosí jenom masajští válečníci, u žen naopak krása spočívá ve vyholené hlavě, vyleštěné tukem nebo máslem.
- Masajský muž má oštěp. Rytmické tance a hudba jsou velice typickými a tradičními pro Masaje, období ceremonie válečníků může znamenat jejich až desetidenní trvání.
- Od pradávna je základním pokrmem Masajů nápoj z mléka smíchaného s krví. Krev se získává naříznutím krční tepny živému dobytčeti. Není-li k dispozici tento druh nápoje, nabízí se jiný. Je pojmenován jako mursik a vyrábí se způsobem ještě pikantnějším. Mléko je fermentováno kravskou močí a výkaly. Prý má méně cholesterolu! V dnešní době mají ale k jídlu většinou ovesnou kaši s masem –ugali-. Pokrm je naprosto neslaný a nekořeněný

MLADÍ VÁLEČNÍCI

- Pro masajského chlapce končí jeho bezstarostné dětství okamžikem, kdy se jeho rodiče rozhodnou prohlásit, že je zralý a mohl by se stát dospělým. Bývá to mezi 13 až 18 rokem chlapcova života.
- Jako u jiných přírodních národů i u Masajů musí hoch vykonat zkoušku dospělosti, která je u Masajů obzvláště náročná. Masajové mohou vykonávat tuto zkoušku pouze v dubnu až červnu. Kdo ji neprodlá v této době, musí počkat další rok.
- Jako první znak dospělosti se chlapci provede obřízka. Potom se po celou dobu zkoušky smí oblékat jen do černého, má obličej pomalovaný bílými ornamenty a odchází na tři měsíce do buše, kde musí dokázat přežít v divoké krajině, hemžící se nebezpečnými šelmami. Živí se pouze tím, co najde nebo uloví. Spí volně mimo vesnici. Někteří zůstávají osamoceni, jiní se sdružují do několikačlenných skupin.
- Poté se z nich stávají válečníci. Mladí muži se stávají mladšími válečníky. Ti, kteří byli mladšími, se stávají staršími válečníky. Ve správné době se pak starší válečníci stanou stařešiny. Stařešinové spravují stáda s dobyt看em. Starší stařešinové se uchylují v pokročilém věku do soukromí.
- V době, kdy se mladík stane válečníkem, získává právo zúčastňovat se shromáždění a podílet se na rozhodnutích týkajících se kmenového života.
- K období, kdy jsou muži ve stavu "mladých válečníků", patří také řada úzkostlivě dodržovaných zvyků. Například jim není dovoleno, aby je žena viděla jíst maso. Je jim také zakázáno pít alkohol, žvýkat tabák a spát s dívkami.
- Každý mladý válečník také velice usiluje o to, aby při pasení dobytka zabil jedinou ranou lva či jinou kořist. Potom má právo ozdobit se cennou trofejí z uloveného zvířete. V dnešní době je lov lvů nezákonný.

PRŮBĚH PROJEKTOVÉHO DNE

„ Přírodní národy Afriky“

5. VYUČOVACÍ HODINA

- o Různé formy pozdravů (multikulturní výchova) – viz pracovní list
- o Některé odlišnosti a zvláštnosti chování v různých zemích

6. VYUČOVACÍ HODINA

- o Teoretická výuky dle metodiky

7. VYUČOVACÍ HODINA

- o Příprava projektového výstupu různými formami :
- c) **třída tvoří jeden společný výstup** velkého formátu, který bude charakterizovat danou zemi
- d) **každý žák pracuje na svém výstupu ve formátu A4-A3 .**
Lze využít pracovního listu s jednotlivými hesly, včetně lepených nebo kreslených obrázků doplněných textem
- o **žáci zpracují projektový výstup na PC s využitím poznatků v Internetu**

8. VYUČOVACÍ HODINA

- o **Výtvarné zpracování tématu** (Lze využít přiložených návodů)
- o Fotodokumentace, umístění na panel nebo ve třídě.
- o Kdo zpracovává projektový výstup na PC (pracuje na PC 2.vyuč.hodiny)
nemusí využít výtvarné zpracování.

Jak se stravují přírodní národy Afriky ?

Když se řekne „přírodní národ“, většina z nás si představí vysoké stromy, exotické květy velké jako dlaň, hmyz, lidi v jeskyních a na stromech. Ačkoli se toto nadnesené shrnutí jeví za povrchní, není daleko od pravdy. Přidejme rozsáhlé savany a opuštěná horská úbočí a můžeme s klidným svědomím prohlásit, že na těchto místech ještě stále žijí lidé prakticky na úrovni doby kamenné. Oblékají se do zvířecích kůží, nástroje si vyrábějí z kostí a kamene, chýše staví z hlíny, trusu a větví. **Ale čím se živí? Jak loví svoji kořist a co pěstují? Potrpí si na vybrané „stolování“?**

Jiný kraj – jiný mrav

Přírodní národy, žijící především v chudé Africe, mají co dělat, aby v přírodě přežili. Obzvláště v poslední době, kdy jim přirozené prostředí nenávratně „krade“ civilizace. Na místech, kde se dřív pásly gazely a antilopy (vynikající večeře), dnes rostou první továrny a dálnice.

Mnoho kmenů se živí **zemědělstvím**. Na malých políčkách poblíž svých skromných chýší pěstují *sorgum* (čirok), kukuřici a maniok. Z čiroku a manioku se vyrábí mouka. Ženy probírají při teplotách blížících se 50 °C sorgum a děti ho potom drtí těžkými kameny. „Na primitivní podmínky, ve kterých mouka vzniká, chutná hotové pečivo výtečně.

Alkohol – „vypalovač červíků“ – milují (skoro) všude na světě a nejinak je tomu u přírodních národů. Ostatně, bereme-li v potaz jejich prakticky neexistující hygienu, není se čemu divit. Africké kmeny často zapíjejí pečené skopové, jehněčí či hovězí maso pivem z mírně nakvašeného sorgumu a kukuřice nebo medovinou, vyrábějí svůj tradiční nápoj z pražených slupek kávových zrn. Ty se louhují a vzniká alkoholová pochoutka.

Shnilá večeře

Jedním z nejprimitivnějších národů, které na Zemi přežívají i v 21. století, jsou **Pygmejové**, často zvaní „trpaslíci pralesa“. Žijí v hlubokých lesích nedaleko afrického Konga. Mnozí je znají kvůli malému vzrůstu (130 až 145 cm); málokdo se zajímá o jejich stravu. **A přitom je tak zajímavá!**

Na večeři byste se od nich nejspíš pozvat nenechali. Pygmejové žijí v prostředí, kde se dá čistota udržovat jen těžko, a po pravdě – ani se o ni moc nestarají. Stravu upravují nedostatečně, často jedí téměř shnilé maso.

Jsou lovci a sběrači, praví nomádi, kteří se stěhují z místa na místo tam, kam zrovna táhne zvěř. Jsou sice malí, ale zdolat slona jim nedělá potíže. K lovu používají zbraně, pasti či sítě. Údajně se potírají sloním trusem, aby překryli vlastní pach a zvíře si jich nevšimlo. Kvůli zabíjení slonů jsou dodnes považováni za součást fauny a nemají v podstatě žádná práva.

Křováci z buše

Lidé jako „bušmeni“ nebo „křováci“ jsou po celém světě známí. Žijí na poušti Kalahari a životem v primitivních podmínkách se dají srovnat s Pygmeji. Jenže ti alespoň stavějí chýše. Křováci mají cosi, co spíš než dům připomíná keř. V obydlích bez střechy si k obědu připravují veškeré jedlé plody a semena, rostoucí v buši. Vláda jim toleruje lov gazel a antilop, takže si stravu zpestřují masem.

Muži stráví většinu času na lovu nebo výrobou luků a šípů. Ženy roztloukají ořechy a loupou semena. Mezi tradiční pochoutky patří kyselé plody baobabů. Stravu upravují nad ohněm, ale nijak to nepřehánějí, a většinu masa snědí přímo syrovou.

Je libo housenku?

Nejen v Africe se lidé živí tím, co dá příroda, aniž by bylo třeba orat pole a domestikovat zvěř a jídelníček si pravidelně zpestřují hmyzem. Hmyz se stal neodmyslitelnou součástí jídelníčku ve sto třinácti zemích světa. Jedí se larvy sršňů, dřevokazného hmyzu, vážek či potápníků, vosy a mravenci.

Hmyz obsahuje množství bílkovin, stejně jako vitamínů, nezbytných pro lidské tělo (A, C, D, E, B-komplex). Zuby, nehty a kosti zpevní vápník. Výskyt hořčiku a zinku vysvětluje, proč jsou pokrmy z hmyzu považovány za afrodiziakum.

Možná se vám představa strkat si tlustou kroučící se housenku do pusy přičí, ale když překonáte počáteční vizuální odpor, budete příjemně překvapeni. Larvy se dají upravit tepelně, můžete je pražit či smažit na kapce oleje. Jedí se s houbami, obalené v těstíčku nebo zalité omáčkou z jitrocele a rdesna pepříku. Chuť je rozmanitá. Vosy připomínají borovicová semena či pistácie, mravenci nakyslý sladký oříšek a larvy vodního hmyzu kaviár.

Tak jako **gurmáni** ocení rozličné chutě a vůně, potěší kuchaře lehký sběr. Ti odvážnější se řídí pravidlem, že nenápadný hmyz je většinou chutný (přinejmenším požitelný) a jedovaté brouky poznáme podle výrazných barev. Ostatní se budou muset vzdělat v oboru entomologie. Nelekejte se toho, že hmyz při vaření změní barvu. Z původní hnědé se stane výrazně červená, což však chuti vůbec neuškodí. A ještě jedna rada na závěr. Před přípravou je vhodné nechat hmyz nějakou tu

chvíli vyhladovět. Havěť jako broučci či larvy, se mohla napást hořkých rostlin, které by naše chuťové buňky zrovna nepotěšily.

Oběd, který kuňkal

Vydáme-li se za lidmi, kteří žijí v primitivnějších podmínkách blízko vody, budeme jejich jídelníčkem nadšeni. Žabí stehýnka se stala na stolech smetánky jednou z nejvíce ceněných lahůdek. Přitom půjdeme-li k ústí řek, jezerům a neznečištěným nádržím, můžeme si stejně pochutnat velmi levně.

Vynikající oběd se dá připravit ze skokana volského .Dorůstá až 25 cm a jeho maso je velmi chutné. S trochou fantazie uvaříme polévku: pulci, hrst vajíček – a delikatesa je na světě.

Byla by chyba myslet si, že jídlo u vody začíná a končí u žab. Samozřejmostí je konzumování ryb, chycených na jednoduché pruty ze dřeva s háčky z ostrých rybích kostí. Ve velkém se loví za pomoci vrší, důmyslných pastí, využívajících rybí zvědavosti, či vlečných sítí. Na „talíři“ se často objevují sumci, karasi, kapři a plotice.

Osvěžení jménem splašky

U nejrůznějších národů, žijících stále tradičním, mnozí lidé by jistě řekli „primitivním“, způsobem života. Je zajímavé, že dokáží „v pohodě“ přežít v podmínkách, které by pro každého Evropana znamenaly jistou smrt. Víme již, co jedí, ale čím to všechno zapíjí?

Pokud se dostane zkušený cestovatel do situace, kdy je nucen požit nevábně vypadající vodu, často ji upravuje pomocí tabletek, které dokáží asi za půl hodiny vyčistit vodu od případných jedů a chemikálií. Jedinou nevýhodou je, že tekutina po úpravě nechutná nejlépe. Ti méně odvážní vodu pro jistotu ještě převaří.

Je jasné, že podobnými procedurami se člověk, narozený v buši a odchovaný na syrovém mase, příliš nezabývá. Není výjimkou městská řeka „na všecko“. Voda slouží zároveň jako napajedlo dobytka, umyvadlo a vana, pračka, záchod i kohoutek s pitnou vodou. Rozesmátí domorodci močí do vln, o kousek dál se koupe skupinka žen a mladík za trsem trávy se právě chystá k osvěžujícímu loknutí. Je to tu zkrátka normální.

Ač se to nezdá, voda ze zarostlých mělkých kanálů zpravidla není nebezpečná. Početné rostliny z ní dělají vodu ne nepodobnou té z horských studánek. Dalším způsobem, jak vodu trochu vyčistit, je smíchat ji s alkoholem nebo octem. Rozmačkané listy šťovíku nebo pelyňku také dokáží divy!

Slon africký

- o Slon africký je savec z řádu chobotnatci, čeled' slonovití.
- o Slon africký je sice největší a nejsilnější, ale také nejdobromyslnější suchozemský savec. Žije v rodinných skupinách. I když je slon africký zvířetem savan, je dost přizpůsobivý, aby mohl žít v nejrůznějších oblastech jižně od Sahary. Zůstává však vždy jen tam, kde je v blízkosti zdroj pitné vody a "koupaliště".

- o **Způsob života...**Sloni jsou zvířata, která mají velmi vyvinuté sociální chování a silné rodinné svazky. Jejich vzájemné vztahy jsou tak silné, že své mrtvé "pohřbívají" pod hromadou větví a listů. Také pro ně truchlí a několik hodin zůstávají na stráž u mrtvého.
- o Samice a mláďata žijí v rodinných tlupách pod vedením dospělé samice, která je spřízněna se všemi členy tlupy.
- o Mladí samci jsou z rodiny vyloučeni, jakmile dospějí a sdružují se pak do samostatných skupin "mládenců". Dospělí samci žijí sami, k rodinné skupině se připojují, jen když jsou samice v říji.
- o Při chůzi jde slon přibližně stejně rychle jako člověk, když se ale poleká nebo když útočí, dovede běžet až třicetkilometrovou rychlostí. Toto mohutné zvíře i přes velkou váhu našlapuje měkce a pohybuje se téměř bez hluku. Našlapuje jen na špičky prstů, pod kterými má klínovitý polštář z rosolovitého vaziva, které při každém kroku slouží jako tlumič.
- o Přestože skupiny překonávají značné vzdálenosti, nikdy se nevzdalují daleko od vody. Sloni nejenže rádi pijí vodu, ale milují i koupání, a to nejraději každý večer. Takto vzniklé bláto jim slouží jako ochrana před štípajícím hmyzem.
- o **Dorozumívání...**Sloni vydávají hluboký brumlavý hlas, když v buši hledají potravu a navzájem se nevidí. Dříve se toto brumlání vysvětlovalo jako "kručení žaludku", dnes ale už víme, že jde o kloktání vycházející z nosu a chobotu.
- o Je-li slon spokojený, tiše a tlumeně mručí, když má strach, vydává hluboké prsní zvuky, a když se vyleká, krátce a ostře zatroubí.
- o Při bojových hrách se mladí samci postaví proti sobě ve vzdálenosti pěti až deseti metrů, zvednou hlavy, zamávají chobotem a rozeběhnou se proti sobě až na vzdálenost, dokud na sebe nedosáhnou konci chobotů. Pokud se ani jednomu z nich nepodaří druhého zatlačit dozadu, přestanou se přetlačovat a vrátí se zpět. Postavení silnějšího bývá ve skupině u podřízených zvířat tolerováno, stačí jim pouze zahrozit zatočením chobotu nebo zvřením prachu. V takové chvíli je také slyšet typické sloní troubení.
- o **Potrava a potravní zvyky...**Sloni jsou výlučně býložravci. Množství potravy, které denně zkonzumují, dovedou využít pouze na 35 až 40 procent, proto musí denně žrát 15 až 18 hodin, a tudíž nemohou spát déle než 4 hodiny.
- o Velký příjem potravy a její malé využití přímo souvisí s množstvím exkrementů. Slon vyprodukuje 120 až 180 kg trusu a 40 až 60 litrů moče za den.
- o Při svém "hodování" poničí nejrůznější trávy, listy, drobné větve a plody. Vytrhává je chobotem a podává si je do jícnu. Zuby, kterých mají sloni málo postačují pouze k rozžvýkání potravy. Pokud ztratí všechny zuby, nemůže dále žrát a umírá hladem. To se stává v 70 letech jeho života. Dobou vyhrazenou pro jídlo a pití jsou noci, především pak ranní hodiny a večery.
- o **Rozmnožování...**Poprvé se sloni páří ve stáří asi 14 až 15 let. K námluvám patří gesta náklonnosti mezi samcem a samicí, při nichž si navzájem proplétají choboty. Obvykle rodí jediné mládě, po 18 až 22 měsících je to samička a po 21 až 23 měsících sameček. Slůně bývá 85 centimetrů vysoké a váží asi 110 kilogramů. Při porodu rodičku obklupují jiné samice, aby ji chránily. Po skončení vrhu stojí matka nad mláďetem a postrkuje ho chobotem.
- o Mládě saje mateřské mléko po dobu dvou roků, mnohdy i déle. I po narození dalšího sourozence slůně zůstává s rodinou. Samice obvykle rodí každý čtvrtý rok a často kolem sebe mívá naráz dvě nebo tři mláďata ve věku od novorozeněte až po dvanáctileté mládě. Pokud je mládě napadeno, brání je matka velmi energicky.
- o **Důležité znaky:**
- o Velikost těla: Výška těla v kohoutku: samci až 3 m, samice menší, hmotnost: samci až 6 tun, samice až 4 tuny.
- o Délka života: asi 70 let
- o Výskyt: Na celém území Afriky jižně od Sahary

- o Ochrana druhu: Slon africký je řazen mezi druhy ohrožené vyhubením. Jeho lov je zakázán, ale pytláci ho pro slonovinu loví stále. Jen v Keni klesl jeho stav ze 150 000 na 30 000 kusů. Ochránci přírody jsou proti pytlákům často bezmocní.
- o **Víte, že...**
- o Sloni sežerou za den přibližně 225 kilogramů rostlin a vypijí až 136 litrů vody najednou.
- o Slon může běžet rychleji než člověk, vydrží po mnoho hodiny klusat rychlostí osm až devět kilometrů za hodinu, aniž by musel odpočívat.
- o Putující skupina slonů překoná za den bez námahy 80 kilometrů. Když je v době sucha voda vzácná, hledají ji sloni v písčítých, vyschlých korytech řek. Používají přitom své nohy, choboty i kly, a hledají tak vodu nejen pro sebe, ale i pro ostatní zvířata. Jen málo jiných zvířat má tuto schopnost, např. jezevec kapský.
- o Zatím nejdelší kel, který byl u slona zjištěn, měřil 3,1 m a vážil skoro 105 kilogramů. Dlouho se myslelo, že se nedá ochočit, třebaže ochočené slony měli už Kartagiňané.

Pytlačení v Africe

Pytláctví v Africe poslední dobou nabývá hrozivých rozměrů, protože spolu se vzrůstající cenou zvířecích „trofejí“ vzrůstá počet pytláků. Je zcela jisté, že během několika příštích desítek let budou z Afriky nenávratně vyhubeny i velmi známé druhy zvířat, o kterých si spousta nezasvěcených lidí stále myslí, že je jich v Africe dostatek. Opak je ovšem pravdou.

Nejčastěji jsou zabíjeni sloni a nosorožci

Pytláci v Africe mají nejčastěji spadeno na slony a nosorožce, protože nosorožčí rohy i sloní kly mají na černém trhu obrovskou až nepochopitelnou hodnotu. **Cena za kilogram nosorožčího rohu se v poslední době (rok 2011) vyšplhala na 60 000 dolarů, což je více jak milion korun. Cena slonoviny je o něco nižší a platí se asi 25 – 30 tisíc korun za kilogram.** Cena slonoviny ale vzrostla neuvěřitelným způsobem.

Podle silně se různících odhadů je pytláky v Africe každým rokem zabito 20 000 - 50 000 slonů. Vezmeme tedy průměr a budeme počítat, že je ročně v Africe zabito 35 000 slonů. V celé Africe žije něco přes 400 000 slonů. Pokud pytlačení nebude stoupat, což je téměř nemožné, tak se jednoduchým výpočtem dostaneme k výsledku, který je šokující. Za 12 - 15 let mohou být divocí sloni v Africe téměř vyhubeni.

Organizované gangy pustoší Afriku

Pytláky můžeme rozdělit na dvě základní skupiny. Jednou z nich jsou obyčejní domorodci, kteří prodávají překupníkům upytlačené části zvířat. Tito lidé často dostávají například za zabitého slona kolem 800 korun. Přitom jedna kulka je může vyjít až na 300 Kč. Zvířata jsou často také pytláčena pomocí drátěných ok, která se stále častěji vyrábějí z ostnatého drátu. Jak vypadá například sloní noha po setkání s ostnatým drátem si, můžete prohlédnout zde.

Druhou a mnohem horší skupinou zabijáků jsou organizované gangy, které mají moderní vybavení, které je často mnohem lepší, než vybavení lidí, kteří zvířata ochraňují. Do akce vyrážejí vybavení samopaly, kulovnicemi, satelitními telefony, terénními vozidly, brýlemi pro noční vidění, atd. a z místa činu velice rychle mizí. V poslední době se objevují zprávy, že pytláci používají vrtulníky a uspávací prostředky. Jak vidíte na fotografiích, tak z těl zabitých zvířat si berou pouze cenné části. Některé z gangů jsou vybaveny motorovými pilami, kterými v rychlosti odřežou jak nosorožčí rohy, tak i sloní kly.

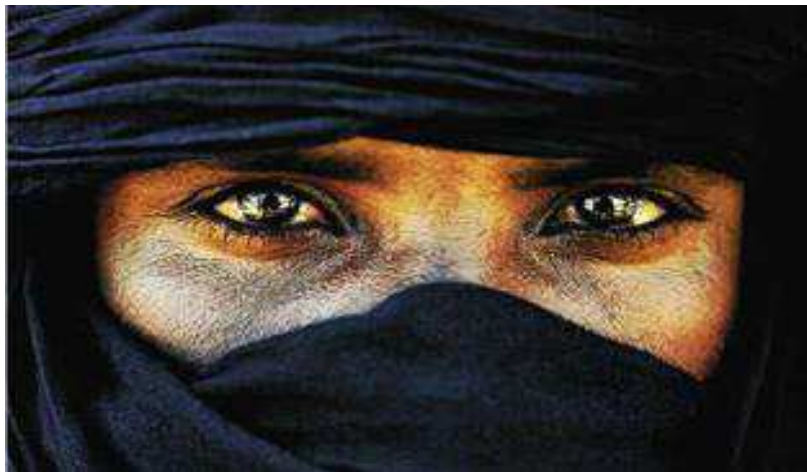
AFRICKÉ KMENY - Tuaregové

Charakteristika

- Třebaže poušť Sahara je velmi nehostinné místo, i zde žijí lidé. Najdeme zde pouze jediný etnikum, který zde dlouhodobě vydrželo žít a stále zde žije. Tím jsou Tuaregové. Tuaregové jsou jedním z berberských národů obývajících rozsáhlá území rozkládající v oblasti Sahary na severu Afriky.
- Tvoří je asi 1 - 1,5 milionu osob, jejichž hlavní obživou je kočovné pastevectví. Dnes je jejich území rozděleno mezi Alžírsko, Libyi, Niger, Mali a Burkina Faso. Tuaregové jsou také někdy nazýváni "modrými lidmi" díky modré barvě svých oděvů. Tato barva prý není zvolena náhodně, je v ní na poušti nejmenší horko. Tuaregové jsou zahalení od hlavy až k patě.

Život Tuaregů

- Kočovní Tuaregové si staví jednoduchá obydlí. Často se stěhují podle stavu vody a pastvin pro svá stáda velbloudů a malých koz. Jedním z typických obydlí Tuaregů jsou stany, kde jako hlavní materiál jsou použity zvířecí kůže, které jsou napnuté na klaccích. Z jedné strany, z té které většinou nefouká vítr, je vchod, který se nijak nezavírá. Je otevřen do krajiny. Na zemi leží rohože. Nejbližší okolí domu je ohraničeno kameny.
- Alternativou jsou chýše z rohoží, které se více podobají tradičním černošským obydlím ze Západní Afriky. Příbytky jsou velice skromné. Majetek minimální. Několik plastových nádob na vaření, voda se tradičně uchovává v kožených vacích.
- Spí se na rohožích či na kůžích. Ve dne i v noci je celkem teplo, takže jednoduché deky na přikrytí stačí. Vaří se venku na ohništích. Problém je se dřevem, kterého je zde, jako vody, neustálý nedostatek. Proto se na vaření používá i sušený trus.
- Tuaregové jsou pastevci a zvířata, která chovají, je živí. To je úkolem mužů. Starat se o velbloudy či kozy, které chovají. Včetně jejich následného prodeje na trzích v oázách. Za utržené peníze nakupují vše ostatní, co potřebují k životu.
- Ženy se starají o domácnost. Musí dojít kozy, které dávají mléko, které je zde velmi cenné. Z něj ručně v kožených vacích stloukají máslo. To v horku déle vydrží než samotné mléko.
- Ženy se také starají o vydělávání kůží, výrobu oblečení a rohoží na spaní, sbírají dřevo na vaření a chodí pro vodu. Mužské a ženské role jsou zde jednoznačně rozděleny.
- Co se týče náboženství, hlásí se Tuaregové většinou k islámu.
- Jako zbraň má mezi muži výsadní postavení meč. Zpravidla je to jejich nejcennější majetek. Ten se v rodině dědí z generace na generaci a říká se, že majitele chrání silou všech vítězství předchozích majitelů.

Pygmejové

Charakteristika

- Pygmejové jsou to roztroušené kmeny a menší etnické skupiny v oblasti tropického pralesa v centrální Africe ve státech jako je Kongo, Kamerun nebo stredoafická republika.
- Je to trpasličí populace (řecky pygmáios = velký jako pěst). Muži obvykle dosahují výšky 145 cm a ženy pouhých 135 – 140 cm. Jsou tedy nejmenšími lidmi na světě. V současné době představují populaci asi 300 tisíc lidí různých skupin, z nichž jsou nejznámější Bambutové (Bambuti), Bačvové (Bačwa), Batvové (Batwa).

Život Pygmejů

- Pygmejové mají svůj život spjatý s pralesem. To je jejich domov. V zásadě se jedná o lovce a sběrače, kteří žijí z toho, co nasbírají a naloví v džungli.
- Nežijí dlouhodobě na jednom místě, často místa pobytu střídají. Už z toho důvodu si stavějí pouze dočasná obydlí z klacků a listů.
- Z hlediska víry se řadí k animistům a jejich život je plný tabu. Tato tabu říkají, co se smí a co se nesmí.
- Např. tančit tradiční tance není dovoleno jindy než v podvečer. Když jsou muži na lovu, ženy se snaží nadhánět zvěř směrem k lovcům. Pokud má žena ale menstruaci, nesmí se tohoto nahánění zúčastnit. Lovu by to mohlo uškodit. Takovýchto tabu mají Pygmejové desítky a jimi se řídí jejich život.
- Orientace Pygmejů v pralese je dokonalá. Je jí vrozená a samozřejmá, jako nám orientace v rodném městě. Nejenom že si pamatují cestu, kam pralesem dojdou, ale jestliže najdou zajímavé místo, jsou schopni cestu k němu neznámým terénem popsat dalším Pygmejům, kteří tam samostatně dojdou.
- To samé platí o znalosti rostlin, živočichů, prostě všeho, co tvoří jejich domov a co potřebují k přežití. Celá rovníková Afrika byla v minulosti pokryta deštnými pralesy, kde všude Pygmejové žili. V dnešní době, jak postupuje civilizace, tak i ubývají místa s původním pralesem a tedy i místa, kde žijí praví Pygmejové.

Sanové

Charakteristika

- o Slovo "San" by se dalo volně přeložit jako "klidný člověk". Původně se jim říkalo Bushmeni čili Křováci. Domovem afrických Křováků - dnes oficiálně nazývaných San - je poušť Kalahari a přilehlé oblasti Namibie a Botswany. Předci dnešních San žili po celé jižní části Afriky pravděpodobně již před 100 tisíci lety. Dokládají to pozoruhodné skalní malby.

Život Sanů

- o Do moderní doby zůstali Křováci lovci a sběrači, navzdory tomu, že byli černými a později i bílími farmáři zatlačováni do nehostinných, nejméně úrodných oblastí, až skončili v centrální Kalahari.
- o Pověstná je jejich znalost přírody, lovecké a stopařské dovednosti a umění opatřit si vše, co k životu potřebují z extrémně nehostinného prostředí. V posledních desetiletích bohužel Křováci ztratili i poslední zbytky svého území a byli donuceni usadit se v uměle vybudovaných vesnicích.
- o Ženy mají značné znalosti a dovednosti při sběru rostlin a drobných tvorů. Rozličné plody, kořeny, hlízy, ořechy a bezobratlí živočichové tvoří hlavní složku potravy.
- o Muži jsou lovci, loví všechny druhy živočichů žijící v okolí, zvláště malé druhy antilop. K lovu používají důmyslné pasti, oka a otrávené šípy. Většinou díky svým znalostem a dovednostem netrpí hladem a nouzí.
- o Křováci málo pracují pro uspokojení svých základních potřeb v průběhu dne, většinu času odpočívají, věnují se sami sobě, kultuře a umění.
- o Sanové žijí v malých skupinách čítajících 25 až 40 lidí. Tato skupina je tvořena několika rodinami. Každá skupina se pohybuje na území o rozloze až tisíc kilometrů čtverečních. Toto území velmi dobře znají a nikdy nenarušují území jiné skupiny. Výjimkou jsou některé slavnosti, kterých se účastní vždy několik skupin.
- o Skupina se na svém území pohybuje v blízkosti napajedel. V období dešťů se vydávají i na jiné plochy svého teritoria. Nemají vůdce, rozhodnutí záleží na vůli celé skupiny včetně žen

